

них мов для їх засвоєння. У перспективі виникає запитання: при організації занять з іноземної мови ми навчасмо майбутніх інженерів-будівельників саме іноземній мові (через спілкування), або ми навчасмо їх спілкуванню (через іноземну мову)?

Література:

1. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: бібліотека з освітньої політики. – К. : К. І. С., 2004. – С. 3-15.
2. Скалкин В.Л. Основы теории устно-речевой коммуникативной деятельности (вузы расширенных программ по иностранному языку): дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 / В.Л. Скалкин. - М., 1985. - 539 с.
3. Bachman L., Palmer A. Language Testing in Practice. - New York: Oxford University Press, 1997.
4. Chomsky N. Aspects of the Theory of Syntax. Boston: MIT Press, 1965.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОЇ УСНОЇ ДИСКУРСИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

УДК: 378+371.3+420

Бершадська Н.С.

У статті наведені результати експериментального дослідження щодо формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів факультетів іноземних мов. Підтверджена ефективність методики навчання англомовної усної дискурсивної компетенції.

Ключові слова: англомовна усна дискурсивна компетенція, експериментальне дослідження, рівнева характеристика.

Бершадська Н.С.

В статье представлены результаты экспериментального исследования формирования англоязычной устной дискурсивной компетенции у студентов факультетов иностранных языков. Подтверждена эффективность методики обучения англоязычной устной дискурсивной компетенции.

Ключевые слова: англоязычная устная дискурсивная компетенция, экспериментальное исследование, уровневая характеристика.

N. Bershadskaaya

The article presents the results of the experimental research in English oral discourse competence formation of language department students. The effectiveness of the training technique of English oral discourse competence is proved.

Key words: English oral discourse competence, experimental research, level characteristics.

Експериментальна перевірка розробленої дидактичної моделі формування англомовної усної дискурсивної компетенції (ФАУДК) у студентів мовних спеціальностей проходила на базі третіх курсів факультетів іноземних мов

Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського та Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. В експерименті брали участь 180 студентів означених факультетів.

Поняття «експеримент» є неоднозначним. «Експеримент» (від лат. *experimentum* – дослід, спроба) – це метод збору педагогічних фактів в спеціально створених умовах, що дають можливість вивчення та перевірки педагогічних впливів згідно з проблемою дослідження; метод пізнання, при якому психолого-педагогічні явища вивчають у спеціально створених або контролюваних умовах [3]. Однак, деякі вчені наголошують, що експеримент не є методом, а скоріше, групою методів [1:5]. Експеримент – це спеціально організований досвід діагностики й перетворення педагогічної діяльності в суворо фіксованих і навмисно варійованих умовах, що дозволяє виявити ступінь впливу окремих факторів чи умов на результати процесу. Щодо методики викладання іноземних мов, М. Ляховицький [2:43] розглядає експеримент як метод досвідного пізнання закономірних зв'язків процесу навчання іноземної мови, в якому зв'язки окремих елементів навчального процесу варіюються в умовах, які враховуються, а об'єктом є процес навчання іноземної мови в його загальних та окремих проявах.

Сучасна методика викладання іноземних мов як наука виокремлює в експерименті такі фази, за В. Загвязинським і М. Поташником: 1) організація експерименту (підготовка експерименту); 2) його реалізація / проведення; 3) констатація отриманих даних (оцінка результатів експерименту); 4) інтерпретація даних [1:19, 84].

На першому етапі експерименту було сформульовано гіпотезу, визначено мету, завдання, структуру експерименту, виділено об'єкт контролю, критерії оцінювання дискурсивних умінь студентів, які перевірялися наприкінці кожного семестру експериментального навчання (першого та другого) за методикою формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей.

Проведення експерименту передбачало реалізацію таких його етапів: пошуково-розвідувального, констатувального, формувального і прикінцевого. Проведення пошуково-розвідувального етапу експерименту означало проведення анкетування студентів з метою виявлення їх ставлення до необхідності формування АУДК у студентів мовних спеціальностей; констатувального – проведення передекспериментального зрізу з метою встановлення рівня сформованості вмінь володіння АУДК у майбутніх учителів англійської мови, а також наявних фахових знань з професійного спілкування; формувального – проведення експериментального навчання за експериментальною моделлю формування АУДК у студентів мовних спеціальностей з використанням розробленої системи вправ з метою перевірки дієвості цієї моделі. Прикінцевий етап включав проведення післяекспериментального (контрольного) зрізу з метою встановлення підсумкового рівня сформованості вмінь володіння АУДК.

В основному експерименті взяли участь студенти Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського та Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Студенти були

поділені на групи – контрольні (КГ) і експериментальні (ЕГ). Тривалість експериментального навчання в кожній із виокремлених груп складала 2 семестри. Розподіл студентів на ЕГ і КГ відбувався у випадковому порядку, оскільки вихідний рівень підготовки студентів щодо володіння АУДК був приблизно однаковим. Для виключення суб'єктивності у визначенні рівня сформованості АУДК в аналізі виконання завдань брала участь група експертів, що включала в себе викладача, який працював з групою, викладача, який не працював з групою, та експериментатора. Експерти виносили оцінки щодо рівня сформованості АУДК студентів після спільного обговорення.

Виконання усіх завдань оцінювалось експертами – викладачами іноземних мов (3 викладача) та носіями мови (2 носії мови). Після виконання завдань були проведені відповідні обчислення, які дали змогу визначити загальний рівень сформованості АУДК у студентів мовних спеціальностей відповідно до результатів, які були отримані під час виконання всієї серії експериментальних завдань. У рамках кожного з критеріїв сформованості усної ДК майбутнього вчителя англійської мови були визначені такі загальні рівні: високий, середній та низький.

Схарактеризуємо суть рівневої характеристики сформованості АУДК у студентів мовних спеціальностей.

Високий рівень:

- мовлення повністю адекватне поставленій комунікативній меті;
- мовлення адекватне заданій комунікативній ситуації;
- обраний жанр повністю відповідає заданій комунікативній меті і ситуації;
- жанрово-стилістичне оформлення мови повністю відповідає нормам країни, мова якої вивчається;
- тема розкрита повністю. Представлена інформація релевантна. Виклад логічний і послідовний. Використані дискурсивні маркери характерні для обраного типу дискурсу;
- комунікативна мета партнера усвідомлена повністю, точно зрозумілий сенс отриманого повідомлення;
- комунікативна мета досягнута в повному обсязі.

Середній рівень:

- мовлення відповідає поставленій комунікативній меті, але вторинні або додаткові цілі досягнуті не в повному обсязі;
- автором у цілому враховані всі параметри комунікативної ситуації, спостерігаються окремі незначні випадки неадекватності вживання мовних засобів;
- обраний жанр в цілому відповідає заданій комунікативній меті та особливостям комунікативної ситуації, але наявні елементи, які характерні для інших жанрів;
- жанрово-стилістичні норми в цілому дотримані, але спостерігаються окремі помилки;
- в повідомленні чітка композиційна структура: вступ, основна частина, висновок. Представлена інформація в цілому релевантна. Окремі помилки в логіці і послідовності викладу не ускладнюють його розуміння. Мінімальне використання кліше, характерних для обраного типу дискурсу;

- комунікативна мета партнера усвідомлена лише частково, що призводить до спотвореного розуміння сенсу отриманого повідомлення;

- комунікативна мета досягнута частково.

Низький рівень:

- автор недостатньо або зовсім не усвідомив поставлену комунікативну мету, у зв'язку з чим відбувається реалізація іншої комунікативної мети;

- автор не враховує всі або деякі параметри комунікативної ситуації, що призводить до неадекватності всього мовлення;

- обраний автором жанр не відповідає ані заданій комунікативній меті, ані особливостям комунікативної ситуації або відображає лише один з параметрів;

- присутні грубі порушення жанрово-стилістичних норм, що виражаються в наявності елементів, характерних для інших жанрів, і відсутності необхідних для обраного жанру.

- порушена структура дискурсу, тобто відсутні або не ясно виражені вступ, основна частина або висновок. Тема розкрита недостатньо. Відсутня необхідна або наявна надлишкова інформація. Помилки в логіці і послідовності викладу ускладнюють розуміння комунікативного наміру автора. Відсутність дидактичних маркерів, властивих обраному типу дискурсу в мовленні;

- не усвідомлена комунікативна мета партнера і не зрозумілий сенс отриманого повідомлення;

- комунікативна мета не досягнута.

У результаті аналізу отриманих експериментальних даних були виявлені рівні сформованості АУДК у студентів мовних спеціальностей на початок експерименту.

Так, високий рівень було виявлено тільки у 9% студентів ЕГ-1, 5% студентів ЕГ-2, 8% КГ-1 і 4% КГ-2. На середньому рівні перебувало лише 10% студентів ЕГ-1, 9% студентів ЕГ-2, 14% КГ-1 та 16% КГ-2. Переважна більшість студентів знаходилася на низькому рівні: 81% у ЕГ-1, 86% у ЕГ-2, 78% у КГ-1 і 80% у КГ-2.

Після першої частини експериментального навчання студентам було запропоновано виконати завдання проміжного зрізу з метою визначення рівнів сформованості АУДК студентів ЕГ-1, ЕГ-2 та КГ-1, КГ-2. Тестові завдання були аналогічні завданням констатувального етапу експерименту, однак базувалися на матеріалі, що було вже вивчено в першому семестрі.

Друга частина експериментального навчання за розробленою моделлю проводилася протягом наступного семестру. По закінченні експериментального навчання було проведено прикінцевий зріз знань. Його метою було визначення набутого рівня володіння АУДК студентів мовних спеціальностей. Так, студентам експериментальних та контрольних груп було запропоновано виконати завдання, які були аналогічні тим, що пропонувалися під час констатувального та проміжного зрізів.

Прикінцевий зріз, проведений по завершенні навчання, виявив істотні зміни в рівнях володіння АУДК. Так, в ЕГ-1 з високим рівнем володіння АУДК виявилось 47% студентів ЕГ-1 (з 9% на початку навчання), 44% студентів ЕГ-2 (було 5%). В КГ-1 кількість студентів з високим рівнем володіння АУДК змінилася на 1% (з 8% до 9%), в КГ-2 кількість студентів змінилася

ся на 3% (з 4% до 7%). Середній рівень було зафіксовано у 43% студентів ЕГ-1 (було 10%), 42% - в ЕГ-2 (було 9%), 23% - в КГ-1 (було 14%) та 24% у КГ-2 (було 16%). Низький рівень був виявлений у 10% (було 81%) студентів ЕГ-1, 14% студентів ЕГ-2 (було 86%), 68% студентів КГ-1 (було 78%) та 69% у КГ-2 (було 80%). Для об'єктивної оцінки результатів експерименту і підтвердження ефективності запропонованої експериментальної методики формування АУДК були використані статистичні методи обробки експериментальних даних за критеріями Стьюдента та Фішера.

Отже, результати, отримані в ході експериментального навчання, майже повністю співпадають з очікуваними. На базі отриманих результатів дослідження були розроблені методичні рекомендації щодо формування англійської усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей, які будуть розглядатися в наступній статті.

Література

1. Загвязинский В.И., Поташник М.М. Как учителю подготовить и провести эксперимент / В.И. Загвязинский, М.М. Поташник. – М.: Педагогическое общество России, 2004. – 144 с.

2. Ляховицкий М.В. Общая методика обучения иностранным языкам: [учеб. пособие для филол. фак. вузов]. – М.: Высшая школа, 1991. – 306 с.

3. Общая психология: [учебник для студентов пед. институтов] / Под ред. А.В. Петровского. – М.: Просвещение, 1976. – 479 с.

ПРОГРАМНИЙ ДОВІДНИК ІЗ ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ ПРО ПСИХІЧНІ СТАНИ ТА ВЛАСТИВОСТІ

УДК: 150

Велитченко Л.К.

Відповідно визначеним принципам побудови навчального тексту означено зміст програмних питань стосовно психічних станів та властивостей та їх втілення у програмному довіднику у вигляді відповідних довідкових статей.

Ключові слова: психічні стани та властивості, воля, почуття, темперамент, характер, здібності.

ПРОГРАММНЫЙ СПРАВОЧНИК ПО ОБЩЕЙ ПСИХОЛОГИИ ДЛЯ СТУДЕНТОВ-ПСИХОЛОГОВ О ПСИХИЧЕСКИХ СВОЙСТВАХ И СОСТОЯНИЯХ

Велитченко Л.К.

Соответственно определенным принципам построения учебного текста отмечено содержание программных вопросов относительно психических состояний и свойств и их воплощения в программном справочнике в виде соответствующих справочных статей.

Ключевые слова: психические состояния и свойства, воля, чувства, темперамент, характер, способности.